

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Zienswijze bij Nationaal waterprogramma 2022-2027

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1. In te stemmen met het indienen van een zienswijze
2. In te stemmen met een gezamenlijke zienswijze met de gemeente Heumen
3. Bijgevoegde brief te verzenden als zienswijze aan het ministerie van I&W
4. Wethouder Loermans te mandateren voor ondertekening van de brief

Aanleiding

Van 22 maart 2021 tot en met 21 september 2021 ligt het ontwerp Nationaal waterprogramma 2022-2027 ter inzage. Gemeenten worden in de gelegenheid gesteld om zienswijzen in te dienen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
20-02-2020 (Z20/042785)	Reactie op de Notitie Reikwijdte en detailniveau voor de MER voor het programma IRM
15-06-2015 (15/3586)	Zienswijze bij het Ontwerp Nationaal Waterplan 2016-2021
14-10-2014 (14/5805)	Zienswijze bij Ontwerp Tussentijdse wijziging Nationaal Waterplan 2009-2015

Gewenst resultaat

De zienswijze is bedoeld om het ministerie de opvattingen van de gemeente Wijchen in overweging te laten nemen. Met het indienen van een zienswijze staat de gemeente sterker in toekomstig verweer.

Argumenten

1.1 Voor het Overasselts broek geldt nog steeds een Barro-reservering

In het kader van de hoogwaterveiligheid wordt het Overasselts broek, gelegen in de gemeenten Wijchen en Heumen, gezien als potentieel retentiegebied. Daarom is voor dit gebied in de Nationale waterplannen tot nu toe een Barro-reservering¹ opgenomen. De gemeente heeft herhaaldelijk en tevergeefs geageerd tegen deze gebiedsreservering (zie eerdere besluiten).

¹ Barro: besluit algemene regels ruimtelijke ordening.

Een dergelijke gebiedsreservering legt beperkingen op aan ruimtelijke ontwikkelingen, zodat het gebied in de toekomst eventueel kan worden ingezet als retentiegebied. Door de gebiedsreservering kan zogenaamde schaduwshade² ontstaan, waarbij nadeelcompensatie niet is gewaarborgd door de rijksoverheid.

1.2 Uit onderzoek blijkt het retentiegebied weinig zinvol

In het kader van het regioproces Bedijkte Maas³ is eerder nut en noodzaak van het retentiegebied Overasselts broek onderzocht. Hierbij is de retentie Overasselts broek als niet-realistische maatregel aangemerkt vanwege de beperkte bijdrage aan de hoogwaterstanden (enkele centimeters), de onbetrouwbaarheid in werking (afvangen vloedgolf) en de ruimtelijke impact (circa 500 ha met dijk eromheen).

1.3 Er zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over de status van de retentiemaatregel

Het regioproces Bedijkte Maas heeft in 2019 geresulteerd in een bestuurlijk vastgesteld Voorkeursalternatief⁴ met hoogwatermaatregelen (AUM), dat is aangeboden aan het Rijk als bouwsteen voor het IRM-programma⁵. De retentiemaatregel Overasselts broek maakt géén deel uit van het Voorkeursalternatief. In het regioproces is in de voorafgaande jaren toegezegd dat met het ontbreken van nut en noodzaak de Barro-reservering in het eerstvolgende Nationaal waterplan zou kunnen komen te vervallen. Zie verder Tegenargument 1.1.

1.4 We willen ons standpunt inzake het komende IRM-proces meegeven

In het Nationaal waterprogramma is aangegeven dat bij de ontwikkeling van het IRM-programma eerder afgevalen maatregelen opnieuw worden gezien. Dit was niet bekend bij de bestuurlijke vaststelling van het Voorkeursalternatief in 2019. Het Voorkeursalternatief zou juist het vertrekpunt voor het IRM-programma zijn. Dit wordt nu open gebroken. Wij willen duidelijkheid krijgen over de wijze waarop de afweging van afgevalen (niet-realistische) maatregelen binnen het IRM-proces plaatsvindt. Verder willen wij aangeven dat wijziging van "spelregels" het vertrouwen in de rijksoverheid schaadt.

1.5 De beschreven rol van de gemeente vraagt om nuancering

In het Nationaal waterprogramma wordt gesteld dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de beoordeling van veiligheidssituaties in buitendijks gebied⁶, de afweging van

² Van planologische schaduwshade is sprake wanneer een overheidsbesluit (bijv. Barro-reservering) al schade veroorzaakt, terwijl nog geen concreet besluit (vastgesteld bestemmingsplan) is genomen op grond waarvan planschade kan worden vergoed. In dat geval werpt het besluit als het ware zijn schaduw vooruit. Schaduwshade kan optreden bij de verkoop van een onroerende zaak, waarbij de Barro-reservering een waardedaling geeft maar de verkoper (nog) geen aanspraak kan maken op planschadevergoeding.

³ Regioproces Bedijkte Maas is onderdeel van het Deltaprogramma Maas. Dit regioproces is gestart rond 2010 en loopt nog steeds.

⁴ AUM: adaptieve uitvoeringsstrategie Maas, ook wel genoemd het Voorkeursalternatief.

⁵ IRM: integraal riviermanagement. Bij het ontwikkelen van het IRM-programma worden de hoogwaterveiligheidsmaatregelen die vanuit de regio's zijn aangeleverd door het Rijk getoetst op hun bijdrage aan andere rijksopgaven, zoals scheepvaart, natuurontwikkeling en zoetwaterwinning.

⁶ Gebied tussen dijk en rivier.

maatregelen en de communicatie over waterveiligheidssituaties in buitendijks gebied. Dit beeld behoeft wat ons betreft nuancering. Van bovenaf gelden zoveel sturende regels en beleid voor het buitendijks gebied dat niet kan worden volgehouden dat enkel de gemeente verantwoordelijk is voor de omschreven onderdelen.

Hoogwaterveiligheid is primair een verantwoordelijkheid voor RWS en waterschap. De gemeente heeft een taak bij de vertaling naar lokaal beleid en bestemmingsplannen, de vergunningverlening en de communicatie bij evacuaties. Verder adviseert de gemeente de waterbeheerders bij de ontwikkeling en afweging van hoogwatermaatregelen.

1.6 Indiening op grond van Gemeentewet artikel 160

Het college kan besluiten om namens gemeente, college of raad rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten.

2.1 Een gezamenlijke zienswijze is naar verwachting meer daadkrachtig.

De gemeenten Heumen en Wijchen hebben een gezamenlijk standpunt voor wat betreft de Barro-reservering en de rol van de gemeente binnen het Nationaal waterprogramma. Voor een meer daadkrachtig pleidooi is het voorstel om een gezamenlijke zienswijze in te dienen. Om praktische redenen worden de zienswijzen per gemeente afzonderlijk ingediend. De inhoud van de zienswijze is identiek.

4.1 Mandatering op grond van Gemeentewet artikel 168

Het artikel legt vast dat mandaatverlening door het college van burgemeester en wethouders aan een of meer van zijn leden mogelijk is.

Tegenargumenten en risico's

1.1 Het effect van de zienswijze is naar verwachting beperkt

We verwachten niet dat onze zienswijze leidt tot het laten vervallen van de Barro-reservering in het Nationaal waterprogramma 2022-2027. Het regioproces Bedijkte Maas is ingehaald door het besluit van het Rijk om een IRM-programma op te stellen waarbij eerder afgefallen maatregelen opnieuw te bezien.

1.2 We verwachten dat pas in 2023 duidelijkheid komt over de Barro-reservering

Het Rijk verwacht dat het IRM-programma eind 2022 gereed is en dan ook duidelijkheid komt over de noodzaak van de Barro-reservering Overasselts broek. Vervolgens moet het besluit Barro hierop nog worden aangepast, voordat de gebiedsreservering daadwerkelijk komt te vervallen. We willen het Rijk oproepen om de gebiedsreservering zo spoedig mogelijk te laten vervallen.

Financiële gevolgen

Vooralsnog zijn er geen financiële gevolgen. Op het moment dat de gemeente de gebiedsreservering verankert (of moet verankeren) in een bestemmingsplan of

Openbaar

Zaaknummer: 63137

omgevingsplan moet rekening worden gehouden met planschade.

Communicatie

Verzending zienswijze aan minister per post en via digitaal portal.

Inwonersparticipatie

N.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen

Bijgevoegde zienswijze wordt namens de gemeenten Wijchen en Heumen toegezonden aan het ministerie van I&W.

Geheimhouding

N.v.t.

Advies

Bij de totstandkoming van de zienswijze is advies gevraagd aan de vakambtenaren Milieu (waterbeleid), Waterhuishouding & riolering, Ruimtelijke ordening en Openbare orde en veiligheid. Hun advies is in de zienswijze meegenomen.

Bijlagen

- Conceptbrief zienswijze Nationaal waterprogramma 2022-2027.